

ČRNO *na* BELEM

VESTNIK SINDIKALNE PODRUŽNICE ŠT. 1 »LJUDSKA PRAVICA«

V PREDVOLIVNEM TEKMOVANJU JE ZMAGAL NAŠ KOLEKTIV

Pred volitvami v Zvezno skupščino se je začelo predvolivno tekmovanje v okviru grafične stroke vse Slovenije. Tekmovanju so se odzvala vsa grafična podjetja in je trajalo dva meseca, t. j. — februar in marec.

Ocenjevanje tekmovanja je bilo končano šele sredi maja. Naš kolektiv je v tem tekmovanju zmagal. Dosegel je 364 točk, in sicer za proizvodnjo 331 točk, za sindikalno delo pa 33 točk. Ostali kolektivi so dosegli naslednje število točk: Umetniški zavod 310 točk; proizvodnja 296, sindikalno delo 14 točk, Triglavska tiskarna 307 točk; proizvodnja 301 točko, sindikalno delo 6 točk, Celjska tiskarna 291 točk; proizvodnja 271 točk, sindikalno delo 20 točk, Blasnikova tiskarna 289 točk; proizvodnja 273, sindikalno delo 16 točk.

Iz teh podatkov lahko razvidimo, da po proizvodnji in po sindikalnem delu precej prednjačimo pred ostalimi grafičnimi kolektivi Slovenije. V proizvodnji nam je k temu uspehu pripomogel predvsem visoko presežen plan v februarju in marcu. V februarju sicer plana nismo dosegli, je pa bil v marcu prekoračen za 89%, tako da znaša povprečni presežek plana za februar in marec 35%. Poleg plana smo imeli še zelo dobre rezultate v delovni disciplini in smo se skoraj približali naši obveznosti, katero smo sprejeli ob izročitvi prehodne zastave, da bomo neupravičene izostanke znižali na 0,060%, dejansko smo znižali odstotek neupravičenih izostankov za februar in marec na 0,064%, v aprilu pa nismo imeli nobenega neupravičenega izostan-

ka, edino zamud smo imeli še preveč, t. j. 0,025%. Ker je bilo tekmovanje zelo slabo organizirano, kvalitete ni bilo mogoče ocenjevati; ocenjevanje kvalitete bi se zelo povečalo razliko v točkah od ostalih kolektivov.

Ta uspeh pa nas ne sme uspavati, ker so rezultati samo dveh mesecev in nam lahko ocenjevanje za polletje pokaže popolnoma drugačno sliko. Lahko se učimo iz izkušenj lanskega leta. V obeh kampanjskih tekmovanjih za kongres ZSS in II. kongres grafičarjev smo dosegli komaj četrto in peto mesto, pa smo bili kljub temu v prvem polletju republiški prvaki, v drugem polletju pa celo zvezni prvaki. V okviru naše republike so nekateri kolektivi v planu zelo tesno za nami, v nekaterih pokazateljih, kakor izkoriščenost strojev in delo po normi, pa so celo pred nami, prav tako v racionalizatorskih predlogih. Od kolektivov v drugih republikah imamo na razpolago samo podatke od Nakladnega zavoda Hrvatske, in sicer samo za april; Nakladni zavod je v preseganju plana v aprilu nekoliko boljši od nas, in sicer za celih 25%, prav tako imajo za 24% več dela po normah kakor mi, nekoliko slabši pa so v izkoriščanju strojev na 24 ur, t. j. za 4%, in v delovni disciplini za 0,19%, v zamudah so boljši od nas in imajo za 0,020% manj zamud, t. j. štirikrat manj kakor mi, prav tako so neprimerno boljši v brigadnem načinu dela. Iz teh številk je razvideti, da je Nakladni zavod Hrvatske naš precej resen konkurent za zvezno prvenstvo, vendar imamo še mnogo pogojev, da ostanemo v prvem polletju 1950 prvaki v zveznem merilu.

DELO NAŠEGA DELAVSKEGA SVETA

Tiskarna »Ljudske pravice« je izvolila svoj Delavski svet na zborovanju 26. januarja 1950. Nekaj dni po izvolitvi je imel Svet prvi sestanek, ki ga je vodil po pooblastilu Upravnega odbora naše sindikalne podružnice tov. Beranek Riko. Navzoči so bili vsi člani. Namen sestanka je bil konstituiranje odbora. Svet je soglasno izvolil za predsednika tov. Beraneka, za tajnika pa tov. Vilharja.

Drugo redno sejo je imel naš Delavski svet 10. februarja. Na njej je predsednik poročal o konferenci delavskih svetov, ki so podobni prejšnjim proizvodnim konferencam, le da zajema njihovo delo v delavskih kolektivih v glavnem gospodarsko problematiko. Delavski sveti, ti novi delavski organi v službi graditve socializma v naši državi, so že v začetku pokazali nove zmožnosti za reševanje perečih vprašanj. Če člani delavskega sveta pravilno zastopajo posamezna delovna mesta in pravilno nakazujejo vse napake, lahko s svojimi nasveti izdatno pripomorejo k izboljšanju ne le v proizvodnji, ampak tudi k izboljšanju življenjskega standarda v kolektivih.

Na konferenci delavskih svetov, kjer so bili navzoči zastopniki naših velikih delavskih centrov iz Kranja in z Jesenic,

dalje iz rudnikov Trbovlje, Hrastnik itd., je prišla v diskusiji do izraza žilava borba naših delovnih ljudi za povečanje proizvodnje in izboljšanje delovnih pogojev. Delavski sveti so v mnogih primerih signalizirali napake in tako pripomogli, da so bile odpravljene. Konferenca je sprejela vrsto važnih sklepov, katerih namen je delo delavskih svetov še bolj poglobiti in zaktivizirati vse njihove člane tako, da ne bo šlo neopaženo mimo njih nič, kar količjakaj škoduje proizvodnji ali kar nasprotuje koristim naših podjetij in delovnih kolektivov.

Delavski svet je sprejel v smislu predlogov posameznih članov več sklepov, ki se nanašajo na odstranitev raznih napak in pomanjkljivosti v našem podjetju.

Tretja seja našega Delavskega sveta je bila zadnje dni aprila. Na njej so bili pregledani sklepi druge redne seje, ki so bili v mejah možnosti izpolnjeni, potem pa so poročali člani in predlagali nove ukrepe za odstranitev raznih napak in pomanjkljivosti.

Na splošno lahko rečemo, da je delo našega Delavskega sveta še vedno bolj v začetnem štadiju kakor v tiru razgibanosti in široke iniciative od spodaj. Dolžnost slehernega člana našega delovnega kolektiva je, sproti in redno opozarjati

člane Delavskega sveta na vse, kar kakor koli zavira izpolnjevanje tekočih nalog in razmah našega dela. Zavedati se moramo, da bodo naši uspehi tem večji, čim bolj se bomo zanašali na lastne sile in čim bolj se bomo sami potrudili sproti odstranjevanju vse napake in pomanjkljivosti v proizvodnji. Člani Delavskega sveta pa naj bodo na svojih delovnih mestih tista budno ušesa in bistre oči, ki vse slišijo in vse vidijo in ki o pravem času tudi vse signalizirajo. Na seje naj prihajajo z natančnimi ugotovitvami vsega, kar so opazili v proizvodnji kot škodljivo, in s konkretnimi predlogi glede izboljšanja. Pri tem naj jim pomagajo z opozorili in nasveti vsi člani delovnega kolektiva, kajti le v takšni povezanosti od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol je poroštvo, da bo delo našega Delavskega sveta plodno in nam vsem v korist.

Kako so razdeljena sindikatoma mesta v letoviških krajih

15. maja so imeli vsi referenti za socialno skrbstvo in dopuste pri KOZ grafične industrije skupni sestanek, kjer so jim pojasnili, kako je letos za bivanjem v letoviških krajih. Gre za sezono od 15. junija do 30. septembra. To zanima tudi člane naše sindikalne podružnice in zato jih obveščamo, kako so letos razdeljena sindikatoma mesta v letoviških krajih.

V vsaki etapi odpade na vse sindikalne zveze Slovenije v letoviških krajih 700 mest. Od tega je dobila Grafična zveza 30 mest v vsaki etapi. Na našo podružnico sta odpadli v vsaki etapi dve mesti. Etape so označene z mesecem in razdelitvijo meseca na polovico, in sicer: VI-2, VII-1, VII-2, VIII-1, VIII-2, IX-1 IX-2, torej 7 etap. Razdelilnik je na vpogled v uradu »Putnika«. Reflektanti naj dvignejo pri tovarniku Metlarju potrdilo o članstvu v podružnici, s katerim naj se javijo pri »Putniku«, kjer rezervirajo mesto. Če so mesto rezervirali ali ne, naj zopet sporoče podružnici, ki mora imeti to v evidenci. Vsaka etapa zaključuje prijave do 4. ali 11. v mesecu. Ob prijavi je treba tudi plačati ves znesek. Če mesto do tega roka ni javljeno oziroma oddano, ga dobe na razpolago druge podružnice ali sindikalne zveze.

Vsako se lahko prijavi že takoj za eno izmed navedenih etap. To velja za vse letoviške in turistične kraje. Penzionari so razdeljeni v tri kategorije, in sicer A, B, C. Glede hrane ni med kategorijami nobene razlike, pač pa glede udobnosti sob ali njihove lege. Cene so: A 220—350 (dnevno), B 150—220 in C 110—150 din. Od tega se odšteje 25% popusta na podlagi sindikalne objave. Pravico do objave ima vsak član, če je 11 mesecev v službi, njegova žena in otroci do 17. leta. Objave veljajo samo za dopust in samo v zvezi s sindikalno knjižico, v kateri je potrjeno, da je članarina plačana, in z osebno izkaznico. Ena izmed teh mora imeti lastnikovo sliko. Objave za eno ali dvodnevno potovanje naj se ne izdajajo. Objave je treba po uporabi vrniti podružnici.

HIGIENSKE IN DELOVNE RAZMERE V NAŠEM PODJETJU

Če upoštevamo velik napredek tehnike na splošno in v grafični industriji še posebej, bi lahko rekli, da je naše podjetje v marsikaterem oziru že staro, precej zastarelo in v primeri s sorodnimi podjetji drugod po svetu zaostalo. To velja predvsem za notranjo ureditev in opremo delovnih prostorov, ki ne ustrezajo povsem hitro naraščajoči proizvodnji in potrebi po čedalje bolj kvalitetnih izdelkih. To zastarelost oziroma obrabljenost čuti seveda najbolj sam delovni kolektiv in zaradi nje v marsičem trpi tudi proizvodnja.

Na temeljito izboljšanje sedanjega stanja v našem podjetju za zdaj ni mogoče misliti, ker čakajo trenutno našo skupnost mnogo važnejše in nujnejše naloge. Vendar pa s tem ni rečeno, da bi se morali zadovoljiti s tem stanjem in prekrižanih rok čakati, kdaj ga nam bo zboljšal nekdo od zunaj. Nasprotno, prav razne tehnične pomanjkljivosti, pomanjkanje in obraba tega ali onega nas silijo, da sami iščemo izhoda, da si sami pomagamo s tem, kar imamo ali kar lahko dobimo. Vodstvo našega podjetja se tega zaveda in si v mejah možnosti prizadeva podjetje izpopolniti in modernizirati, kolikor se le da.

Razen večjih, trenutno nepremagljivih ovir in težav v obratovanju našega podjetja, pa imamo še vse polno manjših, pri katerih bo treba nekoliko več dobre volje in prizadevnosti, pa jih bomo lahko v doglednem času odstranili. Na te ovire in težave je opozorila vodstvo podjetja tudi komisija inšpektorata dela in zdravstva, ki si je v aprilu temeljito ogledala naše podjetje in po ogledu izdala tudi ustrezno odločbo.

V grafični stroki število obolenj zadnje čase močno narašča. To je napotilo pristojne državne organe, da so pregledali grafična podjetja in se prepričali o higienskih in delovnih pogojih v njih. Na temelju ugotovitev pregledovalnih komisij in podatkov, ki so jih zbrale v grafičnih podjetjih vse države, bo izdana uredba zveze vlade, da se bodo gnotne in prehranske razmere v grafični stroki izboljšale.

V našem podjetju se je komisija zanimala zlasti za probleme, ki zadevajo tako upravo podjetja kakor tudi posameznega delavca in uslužbenca. Po večdnevnem proučevanju je prišla komisija do sklepa, da je popolnoma upravičena želja našega kolektiva, naj dobi za svoje napore, ki jih v zelo težavnih pogojih prispeva h graditvi socializma, primerno priznanje v obliki nekoliko povečanega kontingenta živil v kakršni koli obliki. Kar zadeva tehnično stran ureditve našega podjetja, so higienske razmere ponekod zelo slabe. Ker zaradi težavnih gradbenih pogojev ni upanja, da bi se lahko lotili graditve novih prostorov, je treba posameznim oddelkom vsaj delno priskočiti na pomoč s premestitvami ali pregrupacijo.

Da bo naše članstvo poučeno o ugotovitvah komisije, priobčujemo izveček iz njenega poročila, ki navaja, katere tehnične pomanjkljivosti je treba v našem podjetju odpraviti.

V oddelku stereotipije, v strojni stavnicji in bakrotisku je treba izdelati načrt za preureditev teh prostorov, da se bodo izboljšale higienske in tehnične razmere.

Organizirati je treba tekoče snajenje vseh prostorov v smislu ustreznih določb pravilnika o varstvenih ukrepih oziroma splošnega pravilnika o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih.

Takoj je treba asanirati tlak v delavnicah ter prebeliti delovne in sanitarne prostore. Stene prostorov, kjer imajo delavci opraviti s svincem, je treba opleškati v višini 1.80 m s svetlo oljnato barvo. Tla delovnih prostorov, v katerih se opravlja delo s svincem, naj se zaokrožijo s steno, da bo olajšano snajenje.

Strokovnjaki naj prouče in napravijo načrt za ureditev centralne ventilacije za dovod čistega zraka v delovne prostore. Izdelati je treba tudi načrt za asanacijo umivalnic, kopalnic, garderob in jedilnic. Ti sanitarni prostori naj bodo delavcem lahko dostopni tudi po delu.

Uprava podjetja naj priskrbi zaščitne delovne obleke, zaščitno obutev, rokavice, očala, maske in respiratorje vsem tistim, ki so zaposleni pri zdravju škodljivih delih.

V ročni stavnici je treba namestiti električni sesalec za vsesavanje svinčnih drobcev in prahu. Vse stroje, ki še nimajo ventilacije za neposredno odvajanje strupenega prahu in hlapov, je treba opremiti s takšno ventilacijo.

Ker je stanje v strojnici bakrotiska grožče in je neposredna nevarnost za zdravje delavcev, je treba še pred dokončno ureditvijo ventilacijskih naprav takoj poskrbeti za izboljšanje obstoječe ventilacije za dotok čistega zraka.

Da se olajša delo kurjača, ki odnaša ogorke iz prostora za centralno kurjavo na hrbtu, naj se napravi primerno dvigalo, ki bo opravljalo to delo. Električna napeljava je na več krajih pomanjkljiva, posamezna stikala, grla, plošče varovalk, priključki žic k motorjem in drugim strojnim napravam, kakor tudi razne končne gole žice in provizoriji napeljav so na več mestih nezavarovane ali pa celo manjkajo posamezni deli. Zaradi osebne varnosti zaposlenih in požarne varnosti je treba iz celotne električne napeljave odstraniti pomanjkljivosti in vse naprave zavarovati. Provizorično električno peč v skladišču električnih potrebščin je treba odstraniti ali preurediti, da bo ustrezala varstvenim predpisom.

Na vseh steklenicah, v katerih so razne kemikalije, mora biti označena vsebina. Za steklenice, v katerih so nevarne kemikalije, je treba napraviti podstavke oziroma okvir za lažje prelivanje.

Za vse oddelke, v katerih je delo s svincem, naj uprava podjetja priskrbi zadostno število pločevinastih posod s pokrovom za zbiranje svinčenih odpadkov in prahu ter druga pomožna sredstva za čiščenje. Tračno žago v stereotipiji je treba zavarovati. V strojni stavnici je treba okna zastreti z zavesami, da se olajša v poletnih mesecih vročina v njej.

Jedkalne stroje v klišarni je treba postaviti v poseben prostor ali pa jih na sedanjem mestu ograditi, da se ne bodo širili plini po vsem prostoru. V risalnici je treba glede na število v njej zaposlenih okna povečati. Za shranjevanje filmov je treba napraviti hermetično zaprte omarice. Ročno dvigalo v litografiji naj dobi električni pogon.

To so torej glavne tehnične pomanjkljivosti, ki jih je vodstvo našega podjetja podedovalo iz prejšnjih časov, ko je šlo gospodarjem zgolj za profit, medtem ko je bila varnost in zdravje delavcev postranska stvar. Vodstvo podjetja je v smislu veljavnih predpisov dolžno te pomanjkljivosti odpraviti.

Kako bomo prišli do drv?

Vprašanje preskrbe z drvimi je eno najbolj perečih vprašanj, ki zanima slehernega izmed nas. Saj nikomur ni vseeno, ali se bo lahko čez zimo vsaj za silo grel ob zakurjeni peči, ali pa bo moral zmrzovati. In zato je razumljivo, da se vsi sprašujemo, kako bomo letos prišli do drv in ali bomo sploh prišli.

Preskrba z drvimi bi ne bila prav nič težavna, če bi bilo na razpolago dovolj delovne sile. Ker pa v naši novi družbeni stvarnosti delovne sile na vseh krajih in krajih primanjkuje, se je bilo treba glede preskrbe z drvimi odločiti za načelo: pomagaj si sam.

Kakor lani, bomo tudi letos sami sekali drva. Naša sindikalna podružnica je po daljšem prizadevanju dobila nakazano sečišče pri gozdni upravi Litija. Z njo je sklenila pogodbo in določil je kraj, kjer bomo sekali drva. Sečišče je 4,5 km oddaljeno od postaje Sava ob gozdni cesti, in sicer proti vzhodu, medtem ko je bilo lani proti zahodu. Organizacijo sečnje je poverilo podjetje tov. Glavaču, ki je s prvo brigado štirih sekačev že odšel na teren, da uredi in pripravi vse potrebno. Ker ni v bližini nobene vasi, niti poslopja, kjer bi lahko sekači stanovali, bo treba postaviti šotore oziroma zasilno barako.

Razen za tiste, ki temu delu nikakor niso kos, bo letos veljalo načelo, da si mora nasekati drva vsak sam. Dobro pa bi bilo, da bi sklicali sestanek naše sindikalne podružnice, na katerem bi se pogovorili o vseh podrobnostih tega perečega vprašanja. Saj je pot od načelnega sklepa do drv v drvarnici dolga in tudi precej težavna. Tu bo treba razčistiti celo vrsto organizacijskih in drugih vprašanj, kakor vprašanje prehrane, obleke in obutve, vrstnega reda pri sečnji, vprašanje dobrega orodja, prevoza drv, njihove razdelitve, ki bo posebno trd oreh, če si bo res vsak sam nasekal drva, vprašanje, kako naj si nasekajo drva naše tovarišice, ki s prav redkimi izjemami fizično ne zmorejo tega dela, itd. O vseh teh in še drugih vprašanjih bi se moralo članstvo na sestanku temeljito pomeniti.

Iz poročila komisije za socialno skrbstvo in dopuste

Iz poročila naše komisije za socialno skrbstvo in dopuste za mesec april povzemamo nekaj podatkov, ki bodo pač zanimali tudi članstvo naše sindikalne podružnice.

Naša sindikalna podružnica ima 447 članov. V aprilu jih je zaradi bolezni izostalo od dela do treh dni 23, kar znese 463 izgubljenih delovnih ur. Nad tri dni jih je izostalo 24 in tu je bilo izgubljenih 3209 delovnih ur. Nad eno leto je že bolna 1 članica. En član je bil v aprilu upokojen. V odstotkih znaša bolezenski izostanek 10,5%, porodniški pa 4,47%. Na novo je bilo sprejetih 11 članov.

Iz fonda za pomoč članom je bilo v aprilu izplačanih 2000 din, od začetka leta pa 6000 din. Nezgoda je bila v aprilu ena, ambulanto imamo eno. Za patronat smo nabrali v aprilu 1190 din. Materijal z otroki do 1 leta imamo dve, z otroki do 3 let 10, od 3 do 6 let 7, in od 6 do 7 let 6. V DID-u so trije otroci naših članov, v jaslih pa eden.

Letni dopust je izkoristilo v aprilu 11 delavcev, 2 nameščena in 2 vajenca. Skupaj so bili na dopustu 113 dni, in sicer do 14 dni 11, nad 14 dni pa 4. Iz fonda za dopuste je izplačala naša podružnica v aprilu 1050 din. Objav za dopust na železnici je bilo izdanih 5, uputnica pa ena.

Prvi nastop Dramske družine naše sindikalne podružnice

Dramska družina naše sindikalne podružnice je naposled le oživila. Če pogledamo nazaj, bomo v »Črnem na belem« videli, da smo o tem cilju našega prizadevanja na kulturnem in prosvetnem področju že mnogo pisali. Tudi govorili smo o tem že mnogo. Pa vendar se stvar nikamor ni premaknila. Zdaj pa je cilj dosežen. Naša Dramska družina nas je že prijetno presenetila s celovečerno predstavo in že to je razveseljiv uspeh.

Priti je moral nekdo, ki bi znal stvar prijeti od prave strani. In res jo je prijel. Ni se bal ne truda, ne izgube prostega časa. Vprašanja naše Dramske družine se je lotil naš Dušan. Vsi ga poznamo — v strojnici bakrotiska dela. Imel je resno voljo spraviti predstavo na oder v naši sindikalni dvorani, ne da bi se oziral na vse drugo. In to se mu je posrečilo. Tudi vsi drugi tovariši in tovarišice, ki so sodelovali pri predstavi, so se resno lotili dela, redno so hodili k vajam in marljivo študirali. Koliko pa je pri taki stvari dela, ve le tisti, ki je kdaj okusil, kaj je življenje na gledališkem odru. Večer za večerom 23 vaj, kolikor jih je bilo, denimo za to predstavo, in sicer poleg rednega dnevnega dela, saj je bilo treba naštudirati ves tekst. In to je tudi lepo prostovoljno delo.

Vsi nastopajoči so člani naše sindikalne podružnice z nekaj izjemami in vsi so bili prvič na gledaliških deskah. Med izjemami je tudi član Dramske družine SKUD-a »Tine Rožanc«. To je letos že njegova tretja vloga, ki jo je naštudiral poleg funkcije v sindikatu. Kljub tolikšni zaposlenosti pa ni odrekel, ko ga je tov. Dušan povabil k sodelovanju pri tej uprizoritvi.

Kakor smo videli, je igra lažjega značaja, kar je tudi edino pravilno za prvi nastop mlade dramske družine. Le tako postopoma naj se prehaja k boljšim in močnejšim uprizoritvam. Prepričani smo, da se strinjajo z nami vsi gledalci, ko pravimo, da je naša Dramska družina s svojim prvim nastopom dosegla svoj namen, namreč: nuditi delovnim ljudem nekoliko duševnega razvedrila. S—a

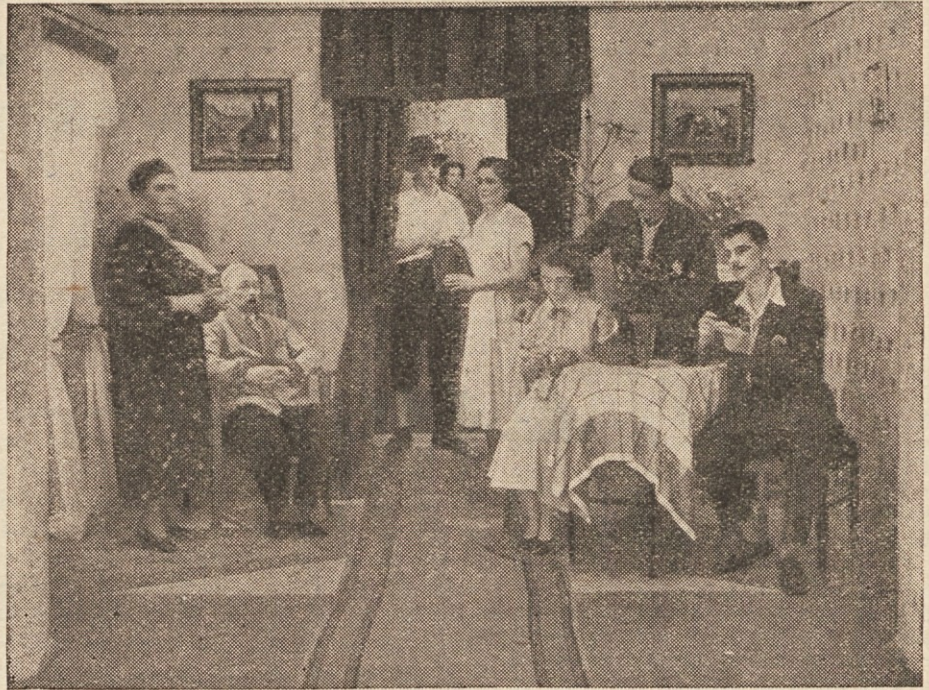
Mlad je naš kolektiv gledališke umetnosti. Komaj prve korake na oder ima za seboj. Šele vrsto skušenj in prvo uprizoritev. Vendar pa lahko rečemo, da smo že po teh prvih korakih po pravici ponosni nanj. Naša sindikalna podružnica je bogatejša za pomembno pridobitev na je področju svojega kulturnega dela.

Skupina požrtvovalnih tovarišev in tovarišic nam je pripravila v spretni režiji tovariša Dušana Acceta veselo igro »Babilon«. Kar priznajmo: marsikdo med nami je prišel v sredo 24. maja zvečer v našo sindikalno dvorano ne le radoveden, ampak tudi zaskrbljen, kako

Obveščamo vas

da je upravni odbor sklenil, da bo letos na podružnične stroške šlo na letni odih v naš počitniški dom v Lovranu 15 tovarišev in tovarišic;

da so »nogometiški« uredništva »Ljudske pravice« »pregazili« naše sindikalno moštvo z rezultatom 7:0 in da je med pravimi nogometiški našega kolektiva tako zavrelo zaradi tega »poraza«, da so sklenili napovedati revanžno tekmo, kjer bodo uredništvu nasuli toliko golov, da bodo štelj samo vsakega drugega.

bo z našo krstno predstavo. Bili pa smo več ko prijetno presenečeni. Če odšteto razne nebištvene tehnične pomanjkljivosti na odru in znane napake naše dvorane, moramo nepristransko in brez kakršnega koli upoštevanja: olajševalnih okoliščin« reči, da so bili vsi sodelujoči kot celota prav dobro kos svoji precej težavni nalogi.

Središče pozornosti in zaslužnega toplega aplavza sta bila seve tovariš Martin Ivanuš in tovarišica Anica Reberske v vlogi njegove žene Doroteje. Kar samo ti je prišlo na misel vprašanje: kako to, da smo morali tako dolgo čakati na prvo gledališko predstavo, ko pa imamo v domači hiši tako dobre igralske moči? Tov. Ivanušo poznamo kot srčno dobrega tovariša in ko mravlja pridnega delavca ne le v produkciji, ampak tudi povsod drugod, kamor utegne poseči in kjer lahko prime za delo. Zdaj pa smo ga spoznali še kot zanesljivo igralsko moč, lahko bi rekli rojenega komika. Vemo, da na gledališkem odru ni novinec, zdi pa se nam vendarle, da se najbolj živini in poglubi v komične vloge. Dobri komiki se namreč rode, kakor se rode dobri pesniki ali kiparji. Priučiti se lahko samo povprečnost. In naš Martin ima precej takega naravnega daru.

Razen njega je pridno skrbela za smeh in razvedrilo gledalcev tovarišica Reberskova kot njegova žena. Njej se na prvi pogled pozna, da je na odru že precej doma. Nobene praznote, nobenega presledka ni v njeni igri, niti najmanjše zadrege. Dialog, kretnje, mimika, interpretacija, vse teče gladko, neprisljano, vigrano, skratka — igralski v najboljšem pomenu besede. Tudi njeni prehodi iz prizora v prizor, ponekod dokaj kočljivi, so brezhibni. Pravimo: Martin in Anica sta bila na odru par »od fare«.

Zelo težavno vlogo so namenili našemu Bojanu Ajdiču. Igral je navihanega, neugnanega poredneža in nagajivca Maksa, Dorotejinega nečaka. Največ ga je bilo videti na odru, največ oprava je imel z vsemi, hrbtenico igre je moral držati pokonci in držal jo je kar dobro. Tudi zanj velja, kar smo rekli o našem Martinu: precej naravnega daru ima za

življenje na odru, in če tega talenta ne bi zakopal, če ga bo oblikoval, pilil in izpopolnjeval naprej, se bo razvil v nadpovprečno igralsko moč tudi v širšem merilu.

Zelo ljubka je bila v svoji vlogi in naravnost presenetila nas je kot začetnica tovarišica Milena Januš, ki je igrala hčerko majorja Trnovskega. Naivno, malce nerodno dekletce, kakršno zahteva ta »Babilon« ljubezenskih in družabnih zmešnjav, prav tako naivno dekletce je postavila na oder. Komaj za spoznanje je zaostajala za njo tovarišica Meri Povše v vlogi hčere zakoncev Trnovskih. Nekoliko premalo topline, prirčnosti in globčnosti je bilo v tej vlogi, kar pa celote nikakor ni občutneje motilo. Isto velja za tovariša Sašo Margona, ki se nam je predstavil v vlogi študenta Frica. Tudi on je bil kot ljubimec nekoliko premalo topel, ognjevit in razgiban. Omeniti pa moramo, da smo vzeli za oba precej strogo merilo. Prav dober je bil v vlogi majorja Trnovskega tovariš Marjan Skalar. Videli smo in se prepričali, da bo kos vsaki vlogi, ki jo bo prevzel v naši dramatski skupini. Tudi tovariša Rudi Meden in Otmar Gašperlin, prvi kot sluga, drugi kot nočni čuvaj, ter tovarišica Rozi Trtnik kot dekla (z naočniki!) so s svojimi kratkimi vlogami po najboljših močeh pripomogli do res lepega, veselja, smeha in razvedrila polnega večera.

O režiji tovariša Acceta bi bilo treba spregovoriti posebej in obširno, pa nam tega prostor ne dopušča. Mi, ki smo se samo smejali in tako izdatno razvedrili ob bogatih sadovih njegovega truda, ne vemo, koliko skrbi, naporov in požrtvovalnosti je bilo treba vložiti v režijo, da smo naposled dočakali to prijetno presenečenje v naši sindikalni dvorani. Dvorana pa je bila polna in vsi smo navdušeno ploskali. Naj bo njemu in vsem sodelujočim to v zadoščenje.

Vsem pa pravimo: le pogumno naprej po tej poti, naše priznanje in hvaležnost sta vam zagotovljena.

O delu samem ne bomo govorili. Ugotavljamo le: ker je v njem precej zdravega humorja, je tudi v naši novi stvarnosti sprejemljivo.

—i.

Uredništvo »Črna na belem« je po ovinkih zvedelo, da bomo dobili okrog leta 2000 v našem podjetju okrepčevalnico. Brž je naročilo pričujočo sliko, pa je s pristojnega mesta takoj prejelo popravek v smislu določb zakona o tisku iz stare Jugoslavije. Popravek se glasi: Ni res, da je res, ampak je res, da ni res.

Sah

Oglejmo si danes nekatere takozvane »miniature« šahovske partije, ki so zašle v šahovsko literaturo prav zaradi majhnega števila potez. Vzemite v roko šah in jih pazljivo preigrajte, marsičesa se lahko naučite! Pripominjam še, da se take in podobne napake najčesče dogajajo na simultankah.

Beli: dr. Aljehin Črni: Vasić
(Banja Luka, januar 1951)

1. e4, e6, 2. d4, d5, 3. Sc5, Lb4, 4. Ld5, Lc5+, 5. bc, h6, 6. La5, Sbd7, 7. De2, de, 8. Le4, Sgf6, 9. Ld5, b6, 10. De6:+!, fe, 11. Lg6 mat. — Partija je bila igrana v Banja Luki ob priliki turneje dr. Aljehina po Jugoslaviji.

Beli: Mullock Črni: Kostić (FNRJ)
1. e4, e5, 2. Sf3, Sc6, 3. Lc4, Sd4, 4. Se5, Dg5!, 5. Sf7, Dg2, 6. Tf1, De4:+, 7. Le2, Sf5 mat.

Beli: Mackenzie Črni: Amater
1. e4, e5, 2. Lc4, Sf6, 3. d4, c6, 4. de, Sc4, 5. Se2, Sf2, 6. 0-0, Sd1, 7. Lf7:+, Ke7, 8. Lg5 mat.

Beli: Blumenfeld Črni: Amater
1. e4, e5, 2. Sf5, Sc6, 3. d4, ed, 4. Sd4, Sge7, 5. Sc5, g6, 6. Lg5, Lg7, 7. Sd5!, Ld4, 8. Dd4:l, Sd4, 9. Sf6+, Kf8, 10. Lh6 mat.
Med vele mojstri so kratke partije prava redkost, ena izmed takih je bila igrana na turnirju v Goteborgu l. 1920.

Beli: dr. Tarasch Črni: Bogoljubov
1. d4, Sf6, 2. Sf3, b6, 3. c4, e6, 4. Lg5, Lb7, 5. e3, h6, 6. Lh4, Lb4+, 7. Sbd2, g5, 8. Lg5, g4, 9. a5, gf, 10. ab, fg in beli se je vdal, ker zgubi figuro.

Sledeči dve partiji sta zanimivi zaradi mata, ki je bil napravljen s potezo rokade. Paul Marphi, ki je veljal nekoč za svetovnega prvaka, je dal v tej partiji stolpa »naprej« svojemu nasprotniku. Poglejte, kako je stvar izpeljal!

Beli: Morphi Črni: Amater
1. e4, e5, 2. Sf3, Sc6, 3. Lc4, Sf6, 4. Sg5, d5, 5. ed, Sd5, 6. Sf7, Kf7, 9. Ld5:+, Kd6, 10. Df7, Le6, 11. Le6, Se6, 12. Se4+, Kd5, 13. c4+, Ke4, 14. De6, Dd4, 15. Dg4+, Kd5, 16. De2+, Ke2, 17. d5+, Kc1, 18. 0-0 mat.

Mat izveden v velikem rokado se je dogodil v turnirski partiji med mojstrom Edvardom Laskerjem in Thomasom. Edvard Lasker je ameriški mojster in ga ne smemo zamenjati z bivšim svetovnim prvakom dr. Emanuelom Laskerjem.

Beli: Edvard Lasker Črni: Thomas
1. d4, e6, 2. Sf5, f5, 3. Sc5, Sf6, 4. Lg5, Le7, 5. Lf6, 6. e4, fe, 7. Se4, b6, 8. Se5, 0-0, 9. Ld5, Lb7, 10. Dh5, De7, 11. Dh7:+, Kh7, 12. Se6+, Kh6, 13. Seg4+, Kg7, 14. h4+, Kf4, 15. g5+, Kf3, 16. Le2+, Kg2, 17. Th2+, Kg1, 18. 0-0-0 mat!

Z letošnjega dvoboja med direkcijo železnic in Ljudsko pravico je bila igrana tale zanimiva partija:

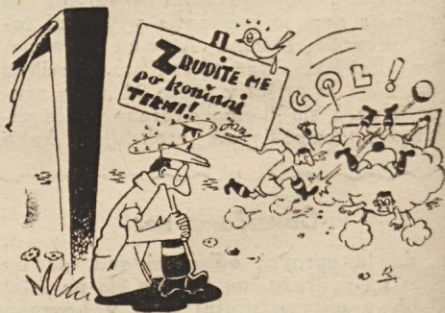
Beli: Osana (dir. žel. Črni Hren (LP)
1. d4, Sf6, 2. c4, g6, 3. Sf3, Lg7, 4. Sc5, d5, 5. e3, 0-0, 6. Ld5, c5, 7. dc, Sab, 8. cd, Sd5, 9. Sd5, Dd5, 10. La6, Dd1:+, 11. Kd1, b4, 12. Ke2, Lg4, 13. h5, Lf5:+, 14. Kf5, Tfc8, 15. Tb1, Tc5, 16. Thd1, Tc2, 17. a5, a5, 18. b4, ab, 19. ab, Lc5, 20. La5, Ta2, 21. Tb5, Tc2, 22. Td7, Le1, 23. Kg5, Tf2, 24. Kh2, Tc8, 25. Tb2, Tb2, 26. Lb2, Lb4, 27. Ta7, Ld6+, 28. Kg1, f6, 29. Ta1, Kf7, 30. Kf1, h5, 31. Td1, Tc2, 32. Le1, Lb4, 33. Kg1, Ke6, 34. Kf1, Ke5, 35. Kg1, Lc5, 36. Ld2, Td2, 37. Td2, Le5:+ in beli odneha. Hren Lado.

7:0 za favorite

Velika tekma je za nami. Ob prisotnosti ogromnega števila gledalcev, oziroma gledalk (vsega skupaj 8), sta se srečali žogobrcarski ekipi »Uredništva« in »Tiskarne«. Razpoloženje pred tekmo je bilo zelo bojevito in zvočniki so očitno namigavali, da bo rezultat vse prej kot ugoden za člankarje. To razpoloženje je postalo še bolj ognjevitno, ko je tov. Ivančič pripeljal »svoje fante« na igrišče in so strumno odbrenkali fizikturni pozdrav. Čeprav so nekateri člani »Tiskarne« svoje nogometno znanje iz mladih dni že zdavnaj zapustili spominskim knjigam, jih vendar to ni motilo, kajti junaško srce premagava vse ovire. Ko je tudi »Uredništvo« zasedlo svoja mesta na žogobrcarskem prostoru, se je to veliko srečanje po polurni zamudi naposled le začelo.

Sedaj bi prav za prav moral slediti opis tekme, pa je to popolnoma nepotrebno. Mahanje nog in rok po zraku, živi klopčiči teles v prahu, visoko spoštovanje pred žogo, ki je dostikrat samevala, namesto nje pa so trpele roke, noge, trebuh in ostali deli telesa, vse to so potek, strategija, taktika in sistem tega pomembnega srečanja. Ko so črkari v prvem polčasu štirikrat izvlekli nesrečno usnje iz gola, so demonstrativno odložili funkcijo »favoritov« in se vdali v usodo. Ker je pa usoda, kakor vsi vemo, kruta, jim je v drugem polčasu prinesla še dodatek treh komadov.

Po slabi igri so se odlikovali vsi igralci, tako črkari kakor člankarji, ti bolj, oni manj. Seveda ne smemo pozabiti na pametno potezo naših žogobrcarjev, ki so igrali v copatah namesto v čevljih in tako prištedili »Tednu ljudskega zdrav-

ja« lepo število sanitetnih potrebščin. Ob koncu tekme je duša žogobrcarjev »Tiskarne« tovariš Metlar izjavil: »Poraz naše ekipe je nezasluzeno zaslužen. Vestna analiza vzrokov nas mora prepričati, da smo podcenjevali nasprotnika in je popolnoma očitno, če bi hoteli zmagati, bi tudi zmagali. Zato: V četrtek 8. junija na svidenje pri Filipih!

L. O.